

Черкаський інститут пожежної безпеки
імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України
Академія Державної пенітенціарної служби (м. Чернігів)
Донецький юридичний інститут МВС України
Інститут права, економіки та міжнародних відносин Міжнародного
гуманітарного університету (м. Одеса)
Львівський державний університет внутрішніх справ
Придніпровський районний суд (м. Черкаси)
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Центральне міжрегіональне управління Міністерства юстиції (м. Київ)
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Травневі правові читання

***Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної
конференції здобувачів та викладачів
закладів вищої освіти***

7 травня 2020 року

м. Черкаси

Редакційна колегія

ГВОЗДЬ Віктор – т. в. о. начальника Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук, професор, заслужений працівник цивільного захисту України;

ТИЩЕНКО Олександр – заступник начальника Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України з навчальної та наукової роботи, кандидат технічних наук, професор, заслужений працівник освіти України;

БАБІН Борис – професор кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Інституту права, економіки та міжнародних відносин Міжнародного гуманітарного університету (м. Одеса), д. ю. н., професор;

БЛЕКА Аліна – доцент кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, к. ю. н., доцент;

ДЗЮМАН Леся – керівник апарату Придніпровського районного суду м. Черкаси;

КРИШТАЛЬ Тетяна – завідувач кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України, д. е. н., доцент;

КУЗНЕЦОВА Людмила – доцент кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, к. ю. н.;

МИКОЛЕНКО Віктор – професор кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, д. ю. н.

ОБРУСНА Світлана – професор кафедри державно-правових дисциплін Черкаського університету імені Богдана Хмельницького, д. ю. н., доцент;

СВІРЕНЮК Олександр – заступник начальника Центрального міжрегіонального управління Міністерства юстиції у Черкаській області Центрального міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Київ);

СУКМАНОВСЬКА Лідія – доцент кафедри адміністративного права та адміністративного процесу Львівського державного університету внутрішніх справ, к. ю. н.;

ТОМЕНКО Микола – професор кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, д. пол. н., професор;

ТЕПТЮК Людмила – доцент кафедри історії та права Черкаського державного технологічного університету, канд. іст. наук, доцент;

ТЕПТЮК Максим – адвокат, член Національної асоціації адвокатів України;

ЧУБАНЬ Вікторія – доцент кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, к. е. н., доцент.

Травневі правові читання: Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів та викладачів закладів вищої освіти – Черкаси: ЧІПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2020. – 470 с.

ISBN

Матеріали збірника присвячені актуальним проблемам, що стосуються сучасного стану юридичної науки в Україні. У публікаціях досліджуються: теорія та історія держави і права; конституційне право; муніципальне право; цивільне право і цивільний процес; сімейне право; господарське право, господарсько-процесуальне право; трудове право; право соціального забезпечення; земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право; адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право; кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право; кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність; судоустрій; прокуратура та адвокатура; міжнародне право.

Рекомендовано до друку вченою радою факультету цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України
(протокол № 12 від 29 квітня 2020 р.)

відповідає реальному попиту, завжди буде ефективнішим, ніж його надання центральним урядом у фіксованому обсязі (на постійному рівні)» [3].

Тобто, Оутс звертає увагу передусім на те, що децентралізація видатків має формуватися на основі ефекту асиметричності інформації – оскільки центральні органи влади не в змозі володіти достовірною та повною інформацією про уподобання жителів окремих територій та про особливості виробництва суспільних благ на місцях, функції виробництва таких бюджетних послуг мають бути передані на місця. А фінансування субнаціональних бюджетів, на скільки це можливо, має проводитися за рахунок податків, якими оподатковуються жителі конкретного регіону, тобто, «важливо, щоб видатки мали регіональний характер, а їх побічні ефекти для інших регіонів були мінімальними» [4].

При цьому, Оутс також виділяє необхідність обмеження проведення субнаціональними органами влади власної політики у сфері макроекономічного регулювання та перерозподілу доходів між індивідуумами з метою підтримки малозабезпечених верств населення [5].

Таким чином, спираючись на наукові напрацювання вчених та враховуючи сучасні особливості реалізації політики фінансової децентралізації, обґрунтовано, що місцеві бюджети не можуть бути повністю фінансово самостійними та незалежними, хоча органи місцевого самоврядування мають прагнути досягти максимально можливого рівня.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація [Текст]: монографія / кол. авт. ; відп. ред. проф. Н. Р. Нижник. – К.: УАДУ при Президентові України, 1997. – 448 с.
2. Дроздовська О. С. Теоретичні засади фінансової децентралізації [Текст] / О. С. Дроздовська // Фінанси України. – 2008. – № 8. – С. 19-25.
3. Мацук З. А. Фіскальний федералізм як децентралізована модель формування бюджетного регулювання в Україні / З. А. Мацук // Фінанси, облік і аудит. – 2014. – Вип. 1. – С. 81-94. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/jpdf/Foa_2014_1_9.pdf. 36.
3. Бикадорова Н. О. Податкові доходи у фінансовій децентралізації місцевого самоврядування / Н. О. Бикадорова // Економічні науки. Серія : Облік і фінанси. – 2010. – Вип. 7(1). – С. 74-83. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/jpdf/ecnof_2010_7\(1\)_10.pdf](http://nbuv.gov.ua/jpdf/ecnof_2010_7(1)_10.pdf).
5. Бюджетна система : підручник/ на наук. ред. В.М. Федосова, С.І. Юрія. – К.: Центр учбової літератури; Тернопіль : Економ. думка. 2012 – 871 с.

ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ КОМП'ЮТЕРНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

*Філіпенко Т. В., д-р наук з держ. упр., професор
Маріупольський державний університет*

Розвиток інформаційних технологій надає унікальні можливості для активного й ефективного розвитку економіки, політики, держави й суспільства, відкриває широкі можливості для всіх громадян. За даними спеціалістів, станом на листопад 2019 року в світі до Інтернету під'єднані 4,1 млрд людей. Найвищий рівень підключення в Європі (82,5%), а найнижчий – в Африці (28,2%). Україна входить до першої десятки країн Європи за кількістю інтернет-користувачів. За даними Gemius, станом на червень 2019 року в Україні є 24,8 млн користувачів Інтернету. Згідно даних щорічного дослідження «Kantar Україна» у 2019 році 74% населення України користується Інтернетом, 85% з них – кожного дня [1].

Зараз важко уявити перспективну сферу суспільної діяльності, в якій би не використовувалися сучасні комп'ютери, локальні і глобальні комп'ютерні мережі, програмні комплекси від найпростіших до найвищого рівня складності [2, 25].

Але поряд з комп'ютеризацією відбувається розвиток комп'ютерної злочинності, причому загальна кількість зловживань у сфері комп'ютерних технологій та розмір завданих при цьому збитків неухильно зростають.

Числені випадки впливів на інформацію і несанкціонованого доступу до неї показують, що їх можна розподілити на випадкові і навмисні. Навмисні загрози можуть бути виконані шляхом довготривалої масованої атаки несанкціонованими втручаннями або вірусами.

Реалізація загроз може призвести до руйнування (втрати) інформації, модифікації (зміни інформації на помилкову, коректну за формою і змістом, але яка має інше, значення), ознайомлення з нею сторонніх осіб. Ціна вказаних подій може бути різною: від невинних жартів до відчутних втрат, що в деяких випадках складають загрозу національній безпеці країни. Попередження наведених наслідків в автоматизованій системі і є основною метою створення системи безпеки інформації. Для створення засобів захисту інформації необхідно визначити природу загроз, форми і шляхи їх можливого вияву і здійснення [3, 36].

Визначити вичерпний перелік можливих наслідків злочину у сфері використання ЕОМ (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку надзвичайно важко, оскільки в кожному випадку ці наслідки залежать насамперед від змісту комп'ютерної інформації, яка зазнала шкоди. Характер шкоди в кожному конкретному злочині, як правило, залежить від тих суспільних відносин, які виступають не основним безпосереднім, а додатковим об'єктом. Це можуть бути відносини в різних сферах життєдіяльності людини, пов'язані з використанням ЕОМ, систем, комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Перешкоджаючи інформаційним відносинам, злочинець завдає або загрожує завдати шкоди тим суспільним відносинам, для інтенсифікації яких застосовуються комп'ютерні технології [4, 37].

На 73-й сесії Генеральної асамблеї ООН генеральний секретар Антоніу Гуттереш оцінив щорічні збитки від кіберзлочинності у світі в розмірі 1,5 трлн доларів. На жаль, прогнози експертів з кібербезпеки невтішні. В майбутньому кількість злочинів та збитків від кібератак зростатиме, адже правопорушники йдуть щонайменше на крок попереду механізмів, які мають державні органи та приватні особи щодо запобігання і розкриття таких злочинів [5].

Суб'єктами вчинення комп'ютерних злочинів можуть виступати як внутрішні користувачі (особи, які знаходяться в трудових відносинах з підприємством, на якому вчинений злочин), так і зовнішні користувачі (особи, які не знаходяться в трудових відносинах з підприємством, на якому вчинений злочин). За даними судово-слідчої практики, внутрішніми користувачами вчиняється 94% злочинів, тоді як зовнішніми користувачами – лише 6%, при цьому 70% – користувачі комп'ютерної системи, а 24% – обслуговуючий персонал [6].

Протягом 2018 року працівники Департаменту кіберполіції Національної поліції України були залучені до розслідування більше 11131 кримінальних проваджень, у тому числі: 1139 – у сфері протиправного контенту, 3697 – у сфері платіжних систем, 3607 – у сфері е-комерції, 2688 – у сфері кібербезпеки. Найбільша кількість злочинів була зосереджена у місті Києві (2277), а також на території Одеської (1084), Миколаївської (903) та Львівської (729) областей. Протягом року поліцейські виявили 6 тисяч злочинів, вчинених у сфері використання високих інформаційних технологій, у тому числі: 680 – у сфері протиправного контенту, 2398 – у сфері платіжних систем, 1598 – у сфері е-комерції, 1325 – у сфері кібербезпеки.

За підсумками у 2018 році працівники кіберполіції України викрили більше 800 осіб, які були причетні до вчинення злочинів у сфері високих інформаційних технологій. Згідно статистики, більша частина підозрюваних – чоловіки у віці від 25 до 40 років. у сфері кібербезпеки найбільше виявлено користувачів шкідливого програмного забезпечення, які вчиняли злочини, використовуючи придбані віруси у DarkNet. За результатами міжнародної співпраці у 2018 році було викрито 8 транснаціональних хакерських угруповань та взято участь у понад 30 міжнародних операціях [7].

Таким чином, стрімке зростання глобальних комп'ютерних і телекомунікаційних систем та мереж, можливість підключення до них через звичайні телефонні лінії, крім безсумнівних переваг, надає можливості їх використання для здійснення професійної кримінальної діяльності організованого злочинного світу, шляхом вчинення традиційних злочинів нетрадиційними засобами, а також стимулює появу нових та раніше невідомих правопорушень.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Історія Інтернету від Arpanet до сьогодні. URL: <https://ucloud.ua/istoriya-internetu-vid-arpanet-do-sogodni/> (дата звернення 28.03.2020).
2. Філіпенко Т.В., Калайда В.В. Інформаційна безпека: науково-практичний посібник. Донецьк: ДЮІ ЛДУВС, 2007. 168 с.
3. Голубев В.О., Юрченко О.М. Злочини у сфері комп'ютерної інформації: способи скоєння та засоби захисту / Під ред. д.ю.н. Снігерьова О.П. та д.т.н. Вертузаєва М.С. / Запоріжжя: ВЦ «Павел», 1998. 246 с.
4. Васильєв А.А., Пашнєв Д.В. Особливості кваліфікації злочинів у сфері використання ЕОМ (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2013. № 5. С. 34-42.
5. Нікулеску Д. Кібербезпека: вразливі моменти. *Юридична газета Онлайн*. 14.05.2019. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/inshe/kiberbezpeka-vrazlivi-momenti.html> (дата звернення 29.03.2020).
6. Малій М., Біленчук П. Кіберсвіт у новому тисячолітті. Хто вони: кіберзлочинці, кібершахраї, кібертерористи? URL: <https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/kibersvit-u-novomu-tysyacholitti-hto-vony-kiberzlochynsi-kibershahrayi-kiberterorysty/> (дата звернення 28.03.2020).
7. Підсумки 2018 року. Офіційний сайт Кіберполіції України. URL: <https://cyberpolice.gov.ua/results/2018/> (дата звернення 29.03.2020).

ДОКТРИНАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ЮРИДИЧНИХ ФАКТІВ У ПОДАТКОВОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

*Філіпович І. О.,
НК – Касьяненко Л. М., д-р юрид. наук, професор
Університет ДФС України, м. Ірпінь*

Про юридичні факти як конкретні життєві обставини, з наявністю та/або відсутністю яких норми права пов'язують виникнення, зміну або припинення правових відносин, у юриспруденції триває дискусія вже тривалий час. М. Козюбра зазначає, що юридичні факти є життєвими обставинами (діями та подіями, наявними або відсутніми, такими, що залежать або не залежать від волі людини), що прямо або опосередковано визначені гіпотезою норми права; саме вони є підставою для виникнення, зміни або припинення правовідносин [1, 232]. Ним пропонується

<i>Сукмановська Л. М.</i>	
МОБІЛЬНІ БРИГАДИ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ЯК СУБ'ЄКТИ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ В УКРАЇНІ	317
<i>Табашнюк Д. В., Кузнецова Л. В.</i>	
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІСТИЧНА ФУНКЦІЯ ПОЛІЦІЇ	319
<i>Табашнюк Д. В., Кузнецова Л. В.</i>	
ФОРМИ ТА МЕТОДИ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	321
<i>Тарасов С. С., Франчук В. М.</i>	
СУЧАСНИЙ СТАН НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГРОШОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ОРГАНАХ І ПІДРОЗДІЛАХ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ	323
<i>Терещенко Д. Д., Майстренко С. В.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ: СВІТОВИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД.....	324
<i>Топузов Д. І., Філіпенко Т. В.</i>	
ВПЛИВ ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ НА ОРГАНІЗАЦІЮ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	326
<i>Філіпенко Т. В.</i>	
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КОМП'ЮТЕРНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ.....	328
<i>Філіпович І. О., Касьяненко Л. М.</i>	
ДОКТРИНАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ЮРИДИЧНИХ ФАКТІВ У ПОДАТКОВОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ.....	330
<i>Ховпун О. С.</i>	
ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ФАРМАЦІЄЮ.....	332
<i>Хоміщак Н. І., Люшик О. М.</i>	
ЩОДО ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ МИТНОГО КОНТРОЛЮ	334
<i>Чубіна А. С.</i>	
ПОЛЬСЬКА МОДЕЛЬ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ	336
<i>Шамрук Н. Б., Макієнко А. А.</i>	
ДЕРЖАВНА ВИКОНАВЧА СЛУЖБА УКРАЇНИ: ЗАВДАННЯ, ЗАСАДИ ТА ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ.....	341
<i>Шоптенко В. Р., Чубань В. С.</i>	
ЩОДО ЗМІСТУ МЕТОДІВ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ В ДЕРЖАВІ	343
<i>Ямкова Т. І., Проць І. М.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ.....	345
<i>Ярошенко Б. М., Спіркіна О. О.</i>	
ПРОЕКТ ЗАКОНУ «ПРО ДЕЗІНФОРМАЦІЮ» ЯК ПОТЕНЦІЙНА ЗАГРОЗА СВОБОДІ СЛОВА В УКРАЇНІ	347

**Секція 8. Кримінальне право та кримінологія;
кримінально-виконавче право**

<i>Акімов М. О.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ЗА КРИМІНАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ РУМУНІЇ.....	349
<i>Красій М. О.</i>	
ОСОБИ, ДО ЯКИХ ЗАСТОСОВАНО ОБМЕЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ ЗА ВЧИНЕННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА, ЯК СУБ'ЄКТИ ПРОБАЦІЇ	351